

ΣΚΑΗΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΛΟΙ ΣΤΙΚΟΙ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΟΥ

Χειμῶνες με τὰ φρούδια τὰ κατεβαστά
καὶ τὰ γεωμένα,
οἱ Ἀπρίλληδες, τὰ πρόσωπα τὰ γελαστά,
τὰ δλανθισμένα,

δλα σκληρὰ ζωές, ψυχές, πῶς νὰ τὸ πῶ —
τόποι, ὄρες, χρόνια
κόβω λουλούδι τὴν ἀρρώστια, καὶ καρπὸ
τὰ καταφρόνια.

Παιδί, καὶ πάω, καὶ δὲν τὰ γνώρισα τὴν
τὰ παιδικία
τὰ νῆα μου ἀραχνιές τοῦ τάφου στὰ λιγνά
τὰ κυπαρίσσια.

Τὸ μέτωπό μου δὲν τὸ μύρωσε φίλι
καμῖας μητέρας
ἢ ἀγάπη ἀπὸ τὸ πλάι μου ἔφυγε θολή
σὺν ἀπὸ τέρας.

Τοῦ κόσμου με πατῆ καὶ ἔλλογο με μῆας
καὶ με συντρίβει
μέσ' στὸ καλύβι μου εἶν' ἡ γόμνια τῆς ἐρμῖας,
μέσ' στὸ καλύβι.

— Ἐσὺ μόνον μεσ' στὴν κόλαση ὄρουσά
τῶν παναθλίων,
βαθειά στὸ χρώμα καὶ στὴ ρίζα χλωρασιά
τῶν ἐρειπίων

με τὴ σοφία τῆς Σίβυλλας, με τοῦ παιδιοῦ
τὴν ἀθωότη,
ὦ Δέσποινα τῆς οὐρανοῦ καὶ τοῦ τραγουδιοῦ,
στερνὴ καὶ πρώτη.

Στοῦ νοῦ μου ἀπαλογεῖσαι τὴν κακομοιριά
καὶ σῆς καρδιάς μου,
ὦ Μάννα, τὴ μονάκριβη παρηγοριά
σταλάζοντάς μου !
1901

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ

Γύρω μου ἴσκημα, τὴσβολωμένα,
ἔδω γρεμίσματα καὶ τοῖχοι ἐκεῖ,
κανένα πρόσωπο, ἄνθισμα οὐτ' ἕνα,
παντοῦ τὸ μάντρωμα καὶ ἡ φυλακή.

Μέσ' ἀπὸ τὰ χαρο παρὰνυρό μου
τοῦ κάκου ἀχόρταγη διψῆ ἢ ματιά
τὴν πολυπρόσωπη ζωὴ ἐνός δρόμου,
τὰ βαθιὰ ξάγναντα καὶ τὰ πλάτια

διψῆ καὶ χύνεται, πάει καὶ γυρίζει,
πουλὶ σπαράζοντας ἀπὸ χτυπιὰ
βρέχει θολόσταχτη, καπνὰ μυρίζει,
βούτιξε μὴ μέλισσα δὲν εἶναι πιά.

Μήτ' ἕνα λάλημα, μήτε πεταῖ
τίποτε τῆσυχια ζεσθὰ δειξά
μόνο ἀπ' ἀκάθαρτη μὴ ἀλλή ξεσπάει
μεθύσι ἀδιάντροπο κάποιου ἑμαξά.

(Τὰ σπῖτια εἶν' ἄμορφα κ' ἀπὸ μύρια
σημάδια, ἢ δὴν τους ζῆ καὶ μιλά,
βλέπουν καὶ μάτια εἶναι τὰ παραθύρια,
σὲ μὴ γλαστρούλα τους ὁ Μᾶης γελᾷ).

Κ' ἐμὲν ἄγναντια μου τὰ κεραμίδια
κάποιων φτωχόσπιτων ἀραδιαστά
μαῦρα εἶναι σκέλεθρα κ' ἀποκαΐδια,
σὺν ἀπὸ θάνατους ἀραχνιαστά.

Μηδὲ τοῦ οὐρανοῦ ἕνας ἴσκιος, κάτι
σὺν κάμπος, θάλασσα, δάσος, βουνό...
Μόνο ἀπὸ πάνω μου γλαρὸ κομμάτι
θυμίζει μου ἄξαρνα τὸν οὐρανό.

— Φίλι τοῦ ἀπέραντου, μέσ' στὴν καρδιά μου
δὲ φέρεις ψεύτικη παρηγοριά,
ἐσ' εἶσαι ἢ ἄμνη μου καὶ ἡ θάλασσά μου,
πνίξε με ἢ ρίξε με σ' ἄλλη στεριά.

Προσμένω ἀνέστρο τὸ τρεχαντήρι
κ' ἀπ' τὰ τετράπηλα τὸ λυτρωτή.
Κράτα τὸ δρόμο σου, παραβοκῆρη,
σπάσε τὰ σίδερα, ταξιδευτή !

Καὶ νὰ ἕνα σῆνεφο ποῦχει τὴ χάρη
τὴν ἀζωγράφιστη, τὴ μουσική
τὸ γλυκοχάραμα καὶ τὸ φεγγάρι
μὴν ὄρα τὴσπλασαν ἐρωτικῆ.

Καὶ νὰ ἕνα σῆνεφο μαργαριτάρι,
καὶ νὰ ἕνα σῆνεφο διαμαντικό,
χρωμάτων θάμπωμα καὶ ἀχνῶν λογάρι,
δυσκολοξάνοιχτο σὺν ζωτικό.

Καὶ νὰ ἕνα σῆνεφο ποῦ ἀροκουλάει
ἴσια ἀπὸ πάνω μου καὶ μοῦ μνησῆ
νὰ τὰχνοκάραβο ποῦ θὰ με πᾶη
πέρα ἀπὸ ἴσκημα κ' ἀπ' τὰ στενά

Τράβα ! ἐκεῖ φέρε με ποῦ ταξιδεύουν
κάποιοι κατάδικοι, κάποιοι τρανοί,
καὶ δὲν ἀράζουνε, καὶ τοὺς παιδεύουν
στὰ ὕψ' οἱ ἀστερόκομοι κ' οἱ οὐρανοί.

1905

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Τὸ θέατρο τὸ Ἑλληνικὸ ἔρχισε νὰ ζωντανεύη.
Ἡ καλοκαιριὰτικὴ περίοδος ποῦ ἐκλείσει ἰδῶ καὶ λί-
γες μέρες, μᾶζ' ἔφερε μὴ κάποιον κίνηση σὲ πρωτό-
τυπα ἔργα, ποῦ δύσκολα ἄλλες χρονιές μπορούσε ν' ἀ-
παντηθῆ. Τὸ κοινὸ μας —λένε— συνείδησις νὰ βάνη
προσεχτικὸ τὸ αὐτὶ τοῦ στὰ Ἑλληνικὰ ἔργα. Ἄν
ἢ τέτοια συνήθεια προχωρήσῃ καὶ γίνῃ ἰνδιαφέρο,
καὶ μὴ μῆρα καὶ ἀπαίτηση, τότε θὰ μπορούμε —
λένε— νὰ ποῦμε πῶς τὸ θέατρο μας θὰ περπατήσῃ
θαρρετά.

Τὰ φετεινὰ ἔργα δλα θὰ πάρουν μὴ μῆρα τὴ
θέση τῆς μεταβατικῆς μας ἐποχῆς. Ὅχι πῶς μὴ
τέτοια μεταβατικὴ ἐποχὴ δὲν μπορεῖ νὰ βγάλῃ δη-
μιουργήματα ποῦ νὰ σταθῆ, — ἔσα ἔσα μάλιστα ἕνα
ἔργο θὰ σημάδευε τὴν ἀσημάδευτη ἐποχὴ μας — μᾶ
γιατὶ κανένα τους δὲ τίμωσε μ' εὐλόγια τὴν παρ-
θένα Τέχνη. Ὁ δραματικός — καθὼς καὶ κάθε ποιη-
τῆς τὴν ὄρα ποῦ θ' ἀδράξῃ τὸ δημιουργημά του,
γιὰ νὰ τὸ πλάσῃ, πρέπει νὰ σταθῆ ἀγνάντια τοῦ
ἀγνός. Μὴ τέτοια ἀγνότητα γύρω σὲ τῶσους πει-
ρασμούς, — εὐκολὴ φιλοδοξία, εὐκολὸς ἐνθουσιασμός,
εὐκολὰ χερσροτήματα, εὐκολὴ συγκίνηση, εὐκολὴ
ἀναβαθειά, — ποῖος ἀπὸ τοὺς δραματικούς μας θὰ
μπορέσῃ νὰ πιστοποιήσῃ ;

Τὸ κοινὸ μας καὶ φίλο πάλι ἐδηγήθηκε στὸ δρό-
μο τοῦ ἀπὸ τοὺς δυὸ μεγάλους καὶ αἰώνιους διαφθο-
ρεῖς του: Τὴ φημεριδογραφικὴ κριτικὴ καὶ τὴν εὐ-
κολία τῶν ἐπιθεωρήσεων

Ὁ κόσμος καὶ κοσμητικὴ θάμαζε τὰ ἔργα ἐξ
ἐποβολῆς. Ἐστὶν τὸ ἀδύναμο ἔργο (κ. Νουμᾶ 306)
τοῦ κ. Ξενοπούλου βαφτίζεταν ἀπὸ τὰ ψιλὰ καὶ τὰ
θεατρικὰ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου αἰζόχων, καὶ ὁ
ἀντίχτυπος σὲ χερσροτήματα εἶταν ἀσφαλισμένος
τὸ βράδι. Τὸ ἴδιο γιὰ τὸ ἔργο (κ. Νουμᾶ 308) τοῦ

πέντε λεπτὰ μ' ἄρκοῦνε.

— Ἐαπλώσου κ' ἰατρὴ — τοῦπ' ὁ Γιάννης δει-
χνοντας τὸ σκῖνο — λὲς κ' εἶναι καμωμένος γιὰ σῖνκ.

— Ἀλήθεια, μπρὲ παιδί, θαρρεῖς φύτρωσε γιὰ
μένα. Ἄ ! Θεὸς σχωρὲς τὸν πατέρα σου... ἐδῶ εἶ-
μαι περίφημα, μὴ χαρὰ θὰ τὸν πάρω !

Ὁ γιατρός ἐαπλώθηκε φρεδὺς πλατὺς στὸ σκῖ-
νο, κούμπησε τὸ κεφάλι του στὸ χέρι, καὶ χωρὶς
πολλὲς ἀργίες, κατὰ τὴ συνήθεια του, ἔρχισε νὰ
ροχαλιζῆ, φυσώντας ποῦ καὶ ποῦ σὺν ἀτμομηχανή
καθὼς ἔπεσε χῶθηκε δλόκληρος μέσ' στὸ σκῖνο κ'
εἶταν πολὺ παράξενο νὰ τὸε βλέπῃς ἔτσι μὲσ' στὰ
κλαριά τυλιγμένο. Ἡ κυρία Σεβαστὴ παραμέρισε λί-
γο τὰ κλαριά πὸ τὸ κεφάλι του, μὴν τοῦ βγάλου-
νε στὰ καλά καθούμενα κ' ἕνα μᾶτι, καὶ στρογγυλο-
κάθησε κ' αὐτὴ πρέκει, καμαρώνοντας τὰ παιδιὰ
π' ἀρχίσανε τὰ παιχνίδια. Παραθαίνανε ποῖος νὰ
κάνῃ, με τὸ ριζιμο τῆς πέτρας, τὰ πιότερα σκαλά-
κια, τὰ πιότερα δηλαδὴ μὲσ' στὴ θάλασσα πηδή-
ματα ἔ Κώστας στὴν ἄμορφη αὐτὴ γυμναστικὴ δὲν
εἶχε ταῖρι· ἔρριχνε μὴ λοξὰ τὴν πέτρα καὶ τὴ θω-
ροῦσε νὰ χοροπηδᾷ ἐξ ὀχτῶ φορές, κατὰ σειρά,
στὴ θάλασσα. Ὁ Γιάννης εἶτανε πῶ ἀδέξιος ἀπ'
ὄλους κ' ἰ γλήγορα βρεθῆκε τὸ παιχνίδι ἀποσταμέ-

νος — Ἐλάτε, βρὲ παιδικί, τοὺς εἶπε καθίζοντας σ'
ἕνα βραχάκι, καιρὸς νὰ ποῦμε καὶ κανένα τραγοῦ-
δι, γιατί με τὸ ροχαλιτὸ τοῦ γιατροῦ κοντέθει κ'
ἢ μάννα μου νὰ νυστάξῃ !

— Ὅχι δά, παιδί μου ! μ' ἀρέσει νὰ σὰς βλέ-
πω νὰ παίζετε.

— Ἐρείς, καλέ, γιατί σ' ἔβγαλε νυσταγμένη
ὁ κατεργάρας ; γιατί δὲν τὰ βγαίνει μᾶζι μας στὰ
παιχνίδια, δὲν ἔμαθε τίποτις ἄλλ' ἀπὸ τὸ διάβα-
σμα...

— Δὲν ξέρω πότε σ' ἀρνήθηκα νὰ παίζω !

— Μονάχα γιὰ τῆς Μαρίας τὴν τρίλλιζα τρελ-
λαίνεσαι...

Κώστα, θὰ σοῦ θυμώσω !

— Γιὰ τὰντρίκια παιχνίδια κάτι πάντα θὰ
μοῦ βρῆς γιὰ νὰ ξεφύγῃς ! — Ὅ,τι φάγαμε, καῦμέ-
νε ! — Ὅφ ! πρῶτ' πρῶτ' με τὰ παιχνίδια σου !

Ὅφ ! ζίστη κάνει ! Μοιάζεις τῆς ἀλεπούς ποῦκανε
τὰ σταφύλια κρεμαστάρια...

— Βρὲ παιδί, θὰ μ' ἀρνήσῃς ἢ σὺχο ἢ ὄχι;
— Ἐλα ! εἶπ' ὁ Κώστας, με τὴν πῖδ χοντρή
του φωνή — θαρρῶ ἔχεις κίφι γιὰ καυγᾶ !
— Ἐλάτε ! γὼ δὲ χαλνῶ κανενὸς χατῆρι —
τοὺς εἶπ' ὁ Θεόδωρος πρόθυμα κ' ἔρχισε, με τὴ γλυ-

κιὰ φωνούλα του, ἕνα κινουέριο τραγοῦδι, ποῦ τοῦ
ἔρεγε :

Δὲ θέλω νὰ στολιζέσαι, τῆς γειτονιάς καμᾶρι !
Ἡ μοῖρά σου σὲ στόλισε με τῆς ἀγῆς τὴ χάρη,
τάνθοῦ τὴν εἰαυδιά !

Διαμάντια τὰ ματάκια σου καὶ τὰ μαλλιά χρυσάφι...
ἄχ ! τάχατε στολίδι σου ἢ μοῖρα νὰ σοῦ γράφῃ
κ' ἀγάπη, στὴν καρδιά ;

Ἄξαφνα κ' ἰ πινώρις, φανταχτερό, χτύπησε
στὰ μάτια τους καὶ σὰ μαγεμένο παρατήσανε τὸ
τρικουδι. Περκ, στὴ μεριά τοῦ Κώσου, σιγὰ σιγὰ
διάβαινε μὴ ψαρόδαρκα μὴ πυροφάνι· ἔψαχνε μὴ
προσοχὴ ὄλες τῆς ἄκρες, τῶρα ζύγωνε πῶ πολὺ τὴ
στεριά, σὲ λίγο ξάνοιγε πάλι σιγανὰ τὸ πέλαγο,
καὶ στὴν ἀργή, κουρασμένη, αὐτὴ διάβα τῆς μὴ
λάμψη ἄγρια, κατανόκκινη, χονότανε τριγύρω, πότε
ζωπρῆ, ποῦ σὲ θαμπωνε, πότε τρεμουλιαστὴ κ' ἰ-
σκιωμένη, τὰ νὰ σκέπαζε καπνὸς τὴ φλόγα τῆς. Αἶ-
μα, θαρρεῖς, ρικνιζότανε στίς ἄκρες τοῦ βουνοῦ ποῦ
ζύγωνε, αἶμα χονότανε στὴ θάλασσα κ' ἀμπατόβα
φες χαρκαλιές ἀχτιδοβολούτανε γύρω. Στὴν πλῶρη
πάνου θεράρατος φαρᾶς, μ' ἀναμμένο δαυλὸ καὶ μα-